

Bruxelles, den 6.6.2018
COM(2018) 398 final

2018/0222 (NLE)

Forslag til

RÅDETS FORORDNING

om ændring af Rådets forordning (EU) nr. 2015/1588 af 13. juli 2015 om anvendelse af artikel 107 og 108 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde på visse former for horisontal statsstøtte

(EØS-relevant tekst)

DA

DA

BEGRUNDELSE

Kommissionen fremlagde den 2. maj 2018 sit forslag til den næste flerårige finansielle ramme (FFR) (COM(2018) 321 final). På baggrund heraf foreslår Kommissionen en række horisontale og sektorspecifikke EU-støtteprogrammer, der imødegår de nye udfordringer, samtidig med at de vellykkede aktiviteter videreføres.

Dette forslag om ændring af EU-bemyndigelsesforordningen vedrørende statsstøtte (Rådets forordning (EU) 2015/1588) har til formål at forbedre samspillet mellem disse EU-finansieringsprogrammer og statsstøttereglerne. Kommissionen kan herved foretage målrettede ændringer af de aktuelle statsstøtteregler for at sikre en så gnidningsløs kombination som muligt af de nationale midler — herunder midler fra de europæiske struktur- og investeringsfonde, der forvaltes på nationalt plan — og de EU-midler, der forvaltes på centralt plan af Kommissionen, uden at dette fordrejer konkurrencen på EU's indre marked.

EU's statsstøtteregler har til formål at sikre, at de offentlige udgifter ikke medfører konkurrencefordrejninger mellem virksomhederne på EU's indre marked. Reglerne bygger på tre grundlæggende principper:

- Fælles interesse: De offentlige udgifter bør tjene generelle politiske mål, herunder stimulering af investeringer, uddannelse og erhvervsuddannelse, regional samhørighed, forskning og udvikling, fremme af digitale, transport- og energinet såvel som bekæmpelse af forurening og klimaforandringer
- Additionalitet: De offentlige udgifter bør bruges til at udfylde et hul og ikke fortrænge eller blot erstatte private investeringer
- Omkostningseffektivitet: De offentlige udgifter bør ikke overstige det nødvendige for at kunne opfylde det politiske mål.

EU-midler, som forvaltes centralt af Kommissionen, og som medlemsstaterne ikke har nogen beføjelser over (f.eks. COSME, Horisont Europa eller programmet for det digitale Europa), udgør ikke statsmidler efter artikel 107, stk. 1, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde (TEUF).

I de tilfælde hvor medlemsstaterne stiller yderligere nationale midler til rådighed til et projekt eller et finansielt instrument, der støttes af en centralt forvaltet EU-fond, eller bidrager med midler, som de har visse skønsbeføjelser over, til en centralt forvaltet fond, finder statsstøttereglerne dog anvendelse på den del af finansieringen, som medlemsstaten har beføjelser over.

På samme måde har medlemsstaterne større kontrol med EU-midler under delt forvaltning, hvilket blandt andet gælder for de europæiske struktur- og investeringsfonde (ESI-fondene), herunder Den Europæiske Fond for Regionaludvikling (EFRU) og Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne (ELFUL). Denne finansieringsform svarer til statsmidler i henhold til artikel 107, stk. 1, i TEUF og er derfor underlagt statsstøttekontrol.

For at kunne sikre, at FFR får en så stor effekt som muligt, og for at hindre unødvendig kompleksitet er det i den henseende vigtigt med et godt samspil mellem reglerne for EU-midler og statsstøttereglerne. Dette gælder navnlig de situationer, hvor et projekt både finansieres med EU-midler, der forvaltes centralt af Kommissionen, og med midler, der kontrolleres af medlemsstaterne. Reglerne for EU-fondene og statsstøttereglerne bør være sammenhængende for at gøre det lettere medlemsstaterne, de finansielle formidlere og projektudviklerne at håndtere disse situationer. Kommissionens forslag vedrørende de forskellige EU-fonde indeholder derfor nogle nøgleprincipper for statsstøttekontrol, herunder kravet om, at statslige interventioner udgør et supplement til den private finansiering og ikke

fortrænger denne. Disse bør udvikles yderligere og være retningsgivende for gennemførelsen af fondene. Derudover foreslår Kommissionen på samme tid med udgangspunkt i ovenstående en yderligere forenkling af de pågældende statsstøtteregler.

Kommissionens forordning (EU) 2017/1084 af 14. juni 2017¹ (den generelle gruppefritagelsesforordning) spiller en afgørende rolle i den forbindelse. Heri erklæres visse støttekategorier for forenelige med det indre marked, samtidig med at medlemsstaterne sættes i stand til direkte at gennemføre støtteforanstaltninger, uden at disse skal forhåndsgodkendes af Kommissionen.

Samspillet mellem EU-støtteprogrammerne og statsstøttereglerne vil kunne styrkes gennem ændringer i den generelle gruppefritagelsesforordning på tre områder.

National finansiering kombineret med InvestEU-fondens instrumenter

I dag fremlagde Kommissionen sit forslag til den nye InvestEU-fond², nemlig et fælles regelsæt for alle finansielle instrumenter og budgetgarantier inden for rammerne af det næste EU-budget. Med forslaget sikres det, at Kommissionen spiller en nøglerolle i udvælgelsen af de støttede projekter og ordninger, der er af fælles interesse for hele EU, og at den offentlige støtte udgør et supplement til de private investeringer, er gennemsigtig, og at støtteeffekten er genstand for en vurdering. InvestEU-fondens udformning bygger allerede på nogle centrale statsstøtteprincipper. Så snart disse principper er blevet omsat til tilstrækkeligt klart definerede regler for fondens aktiviteter, vil der kun være behov for få yderligere krav på statsstøtteområdet for at beskytte konkurrencen i det indre marked i de tilfælde, hvor medlemsstaternes midler kombineres med EU-midler fra InvestEU-fonden. Med udgangspunkt heri kunne de relevante statsstøttekrav indføres i den generelle gruppefritagelsesforordning, som kunne ledsage en forordning om InvestEU-fonden og InvestEU-fondens investeringsretningslinjer, som indeholder de nødvendige sikkerhedsforanstaltninger. En sådan ændring af den generelle gruppefritagelsesforordning kunne medføre en fritagelse af medlemsstaternes midler, der kanaliseres gennem InvestEU-fonden eller støttes af InvestEU-fonden, fra anmeldelsespligten over for Kommissionen i henhold til statsstøttereglerne. Dette skal sikre en ensartet og effektiv gennemførelse af InvestEU-fonden.

Forskning, udvikling og innovation

Kommissionen fremlagde også sit forslag til Horisont Europa³ i dag. I henhold til dette forslag kan visse forskningsprojekter ledet af små og mellemstore virksomheder (SMV'er) blive "kvalitetsstempelt" (Seal of Excellence). For at modtage dette kvalitetsstempel skal Kommissionen attestere projekternes høje niveau ("excellent") og deres støtteberettigelse i henhold til de strenge krav i EU-reglerne for EU-støtte med den ene begrundelse, at de rent faktisk ikke kan støttes på grund af manglende budgetmidler fra EU-fonden. En fuld finansiering fra medlemsstaternes side (herunder fra strukturfonde) er mulig for disse projekter, uden at dette kræver Kommissionens forhåndsgodkendelse. Eventuelle konkurrenceproblemer afhjælpes som følge af udformningen af Kommissionens Horisont Europa-forslag i forhold til de kvalitetsstemplede projekter og den forholdsvis begrænsede økonomiske støtte.

På samme måde vil de FUI-projekter, der vurderes og udvælges i overensstemmelse med reglerne gældende for Horisont Europa, og som finansieres i fællesskab af Horisont Europa

¹ EUT L 156 af 20.6.2017, s. 1.

² COM(2018)439.

³ COM(2018)441.

og medlemsstaterne (herunder via strukturfonde) med mindst tre deltagende medlemsstater, kunne gennemføres uden yderligere vurdering af statsstøtten for medlemsstatens finansieringsdel. Denne mulighed opstår, fordi de støtteregler, der gælder for projekterne inden for rammerne af Horisont Europa — i henhold til Kommissionens forslag — fjerner alle konkurrencerelaterede betænkeligheder, navnlig idet projekterne skal leve op til målet om at være af fælles interesse for hele EU og korrigerer veldefinerede markedssvigt.

Europæisk territorialt samarbejde

EU's samhørighedspolitik har i mange år haft styrkelsen af det europæiske territoriale samarbejde som høj prioritet. I henhold til de nuværende statsstøtteregler er det allerede i dag muligt at støtte sådanne projekter med offentlige midler. De seneste år har Kommissionen opnået stor erfaring med støtteforanstaltninger til fremme af projekter inden for europæisk territorialt samarbejde. En yderligere udvidelse af anvendelsesområdet for støtteforanstaltninger, der er tilladt efter den generelle gruppefritagelsesforordning, kunne derfor overvejes.

Retsgrundlaget for den generelle gruppefritagelsesforordning, dvs. Rådets forordning (EU) 2015/1588 af 13. juli 2015 om anvendelse af artikel 107 og 108 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde på visse former for horisontal statsstøtte ("bemyndigelsesforordningen")⁴, skal derfor ændres, således at Kommissionen efter en høring af alle interesserede parter samt medlemsstaternes rådgivende udvalg kan integrere alle de hensigtsmæssige foranstaltninger i den generelle gruppefritagelsesforordning.

1. FORSLAGETS BEGRUNDELSE OG FORMÅL

I henhold til bemyndigelsesforordningen kan Kommissionen ved forordning erklære, at visse kategorier af statsstøtte er forenelige med det fælles marked og fritaget for anmeldelseskravet i artikel 108, stk. 3, i TEUF. Disse kategorier omfatter eksempelvis støtte til SMV'er, støtte til forskning og udvikling samt støtte til miljøbeskyttelse. Kommissionen foreslår nu at tilføje to yderligere kategorier.

Forslaget om at integrere **to nye kategorier** i bemyndigelsesforordningen vil sætte Kommissionen i stand til at vedtage gruppefritagelser med udgangspunkt i en definition af klare forenelighedskriterier, der sikrer, at virkningerne for konkurrencen og samhandelen er begrænsede. Vedtagelsen af disse gruppefritagelser vil gøre det muligt at forenkle de administrative procedurer for medlemsstaterne og Kommissionen betydeligt på grundlag af klart definerede forudgående betingelser for forenelighed. Forslaget om de nye kategorier i bemyndigelsesforordningen indebærer dog hverken, at alle disse kategorier umiddelbart er gruppefritaget, eller at samtlige foranstaltninger inden for en kategori som helhed er gruppefritaget.

Nye kategorier, som foreslås omfattet af bemyndigelsesforordningen

Finansiering fra medlemsstaterne, der kanaliseres gennem eller støttes af EU's finansielle instrumenter eller budgetgarantier som forvaltet centralt af Kommissionen

De senere år har støtten fra EU's finansielle instrumenter og budgetgarantier fået stadig større betydning inden for en lang række områder. Dette forventes at blive endnu mere relevant med den flerårige finansielle ramme for perioden efter 2020. Kommissionens forslag til EU's finansielle instrumenter og budgetgarantier, der forvaltes centralt af Kommissionen, omfatter

⁴ EUT L 248 af 24.9.2015, s. 1.

nogle vigtige sikkerhedsforanstaltninger, som skal forhindre unødige konkurrencefordrejninger. Derudover er de typisk mindre konkurrencefordrejende end andre tilskud af samme størrelse, idet de som oftest involverer mindre støttebeløb. En ikkemærkedskonform garanti for et lån på 100 mio. EUR indebærer eksempelvis typisk kun et mindre støttebeløb svarende til forskellen på en mærkedskonform garantipræmie og den reelle garantipræmie, som støttemodtageren betaler. Denne forskel ligger betydeligt under det fulde beløb på 100 mio. EUR.

Det er derfor hensigtsmæssigt at sætte Kommissionen i stand til at fritage flere støttekategorier, der er finansieret med medlemsstaternes midler, og som yderligere kanaliseres gennem eller støttes af EU's finansielle instrumenter eller budgetgarantier, der forvaltes centralt af Kommissionen, forudsat at visse betingelser er opfyldt. Det er Kommissionens erfaring, at en tilpasning af denne støtte til de betingelser, der gælder for centralt forvaltede finansielle instrumenter og budgetgarantier, som gennemføres af EU's organer, sikrer, at medlemsstaternes støtte ikke medfører betydelige konkurrencefordrejninger, og at det er muligt at fastsætte klare betingelser for foreneligheden af denne støtte.

Støtte til europæisk territorielt samarbejde

EU's samhørighedspolitik har i mange år haft styrkelsen af det europæiske territoriale samarbejde som nøgleprioritet. I henhold til den generelle gruppefritagelsesforordning er støtte til SMV'er i forbindelse med udgifter til projekter inden for europæisk territorielt samarbejde allerede underlagt en gruppefritagelse. Retningslinjerne for regional statsstøtte for 2014-2020⁵ og afsnittet om regionalstøtte i den generelle gruppefritagelsesforordning omfatter allerede særlige bestemmelser for regionalstøtte til investeringer gennemført af virksomheder af enhver størrelse. Kommissionen har således opnået stor erfaring med støtteforanstaltninger til fremme af projekter inden for europæisk territorielt samarbejde. Det er grunden til, at Kommissionen bør kunne gruppefritage finansieringen til støtte for disse projekter.

2. OVERENSSTEMMELSE MED ANDRE EU-POLITIKKER OG -MÅL

Nærværende forslag er tæt knyttet til den flerårige finansielle ramme og de forskellige udgiftsprogrammer, som Kommissionen har foreslået.

Yderligere national finansiering til projekter, der understøttes med centralt forvaltede EU-midler, udgør statsstøtte i henhold til artikel 107, stk. 1, i TEUF. Forslaget har til formål at gøre det lettere at kombinere disse statsmidler med EU's finansielle instrumenter og budgetgarantier, der forvaltes centralt af Kommissionen, med henblik på retlig sikkerhed og en begrænset konkurrencefordrejning.

Det har været en høj prioritet i EU's samhørighedspolitik at styrke projekter inden for europæisk territorielt samarbejde, og netop dette fremmes yderligere med dette forslag.

3. RETLIGE ASPEKTER

• Retsgrundlag

Retsgrundlaget for dette forslag er artikel 109 i TEUF, som giver Rådet mulighed for at udstede de fornødne forordninger og især fastlægge betingelser for anvendelsen af artikel 108, stk. 3, i TEUF og de former for støtte, som skal være undtaget fra denne fremgangsmåde.

⁵ EUT C 209 af 23.7 2013, s. 1.

Rådet træffer afgørelse med kvalificeret flertal på forslag fra Kommissionen og efter høring af Europa-Parlamentet.

- **Nærhedsprincippet og proportionalitetsprincippet**

Forslaget hører under EU's enekompetence. Nærhedsprincippet finder derfor ikke anvendelse.

Det foreliggende forslag går ikke videre end nødvendigt for at nå målene og er derfor i overensstemmelse med proportionalitetsprincippet.

- **Reguleringsmiddel**

Foreslået retsakt: en forordning.

En forordning er det eneste relevante instrument, når det gælder ændring af forordning (EU) 2015/1588.

4. BUDGETMÆSSIGE KONSEKVENSER

Forslaget har ingen virkninger for EU's budget.

Forslag til

RÅDETS FORORDNING

om ændring af Rådets forordning (EU) nr. 2015/1588 af 13. juli 2015 om anvendelse af artikel 107 og 108 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde på visse former for horisontal statsstøtte

(EØS-relevant tekst)

RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION HAR —

under henvisning til traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, særlig artikel 109, under henvisning til forslag fra Kommissionen, under henvisning til udtalelse fra Europa-Parlamentet⁶, og ud fra følgende betragtninger:

- (1) Rådets forordning (EU) 2015/1588 af 13. juli 2015 om anvendelse af artikel 107 og 108 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde på visse former for horisontal statsstøtte⁷ bemyndiger Kommissionen til ved forordning at erklære, at visse nærmere bestemte former for støtte er forenelige med det indre marked og fritaget for anmeldelseskravet i traktatens artikel 108, stk. 3.
- (2) Centralt forvaltede EU-midler, dvs. midler, der forvaltes direkte eller indirekte af Unionen (med undtagelse af midler under delt forvaltning med medlemsstaterne), støtter i stadig højere grad aktiviteter af fælles interesse for hele EU gennem finansielle instrumenter eller budgetgarantier og yder således et særlig værdifuldt bidrag til vækst og samhørighed. Kommissionen bør have beføjelse til at erklære, at medlemsstaternes støtte, der kanaliseres gennem eller støttes yderligere af førnævnte centralt forvaltede finansielle instrumenter eller budgetgarantier, under visse betingelser er forenelig med det indre marked og ikke er underlagt anmeldelseskravet. Det er Kommissionens erfaring, at denne støtte ikke medfører betydelige konkurrencefordrejninger, da den er i overensstemmelse med de betingelser, der finder anvendelse på de pågældende finansielle instrumenter eller budgetgarantier som gennemført af EU's organer, og at det er muligt at fastsætte klare betingelser for foreneligheden.
- (3) Styrkelsen af det europæiske territoriale samarbejde udgør en høj prioritet i EU's samhørighedspolitik. Kommissionen bør have beføjelse til at erklære, at støtten til projekter inden for europæisk territorielt samarbejde under visse betingelser er forenelig med det indre marked og ikke er underlagt anmeldelseskravet. Det er Kommissionens erfaring, at denne støtte udelukkende har en begrænset effekt på

⁶ EUT C, s. .

⁷ EUT L 248 af 24.9.2015, s. 1.

konkurrencen og samhandlen, og at det er muligt at fastsætte klare betingelser for foreneligheden.

- (4) Anvendelsesområdet for Rådets forordning (EU) 2015/1588 bør derfor udvides til at omfatte disse støttekategorier.
- (5) Rådets forordning (EU) 2015/1588 bør derfor ændres —

VEDTAGET DENNE FORORDNING:

Artikel 1

I artikel 1, stk. 1, litra a), i forordning (EU) 2015/1588 tilføjes følgende numre:

xv) finansiering, der kanaliseres gennem eller støttes af EU's centralt forvaltede finansielle instrumenter eller budgetgarantier, hvor støtten udgør supplerende finansiering fra statsmidler

xvi) projekter, der støttes af EU-programmer for europæisk territorielt samarbejde".

Artikel 2

Denne forordning træder i kraft på tyvendedagen efter offentliggørelsen i *Den Europæiske Unions Tidende*.

Denne forordning er bindende i alle enkeltheder og gælder umiddelbart i hver medlemsstat.

Udfærdiget i Bruxelles, den [...].

På Rådets vegne
Formand